

AV '23 KONFERENCE ASFALTOVÉ VOZOVKY 2023

Protismykové vlastnosti povrchů asfaltových vozovek – jejich vývoj v čase

Leoš Nekula, Pavla Nekulová, Jaroslava Dašková, Josef Stryk, Ondřej Machel

28. – 29. listopadu 2023, České Budějovice

Motto: Po asfaltu z krize ven

SDRUŽENÍ
PRO VÝSTAVBU
SILNIC

ČESKÁ SILNIČNÍ SPOLEČNOST

CZECH ROAD SOCIETY

EAPA

PRAGOPROJEKT

Protismykové vlastnosti povrchu vozovky (PVV)

- ➔ Potvrzená souvislost se zvýšenou nehodovostí a nevyhovujícími PVV
- ➔ Měřeny dynamickými měřicími zařízeními
- ➔ Charakterizovány součinitelem podélného tření f_p

Aktuálně řešená témata

- ➔ Možnosti sledování vývoje PVV v čase
- ➔ Metodika „Zásady pro použití obrušných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností“
- ➔ Kvalita nově prováděných bezpečnostních protismykových úprav (BPÚ)
- ➔ Měření PVV před uvedením do provozu

AV '23 KONFERENCE ASFALTOVÉ VOZOVKY 2023

Možnosti sledování vývoje protismykových vlastností povrchu vozovky v čase

Životnost protismykových vlastností povrchu vozovky

- ➔ Ovlivněna texturou povrchu vozovky a zejména hodnotou ohladitelnosti (PSV) hrubého kameniva v asfaltové směsi pro obrusné vrstvy
- ➔ Stanoveny požadavky na PSV

Vrstva a typ	Požadovaná hodnota	Norma
ACO bez ozn. a CH	PSV dekl. 48	ČSN 73 6121, příl. E
ACO+	PSV 50	ČSN 73 6121, příl. E
SMA bez ozn.	PSV dekl. 48	ČSN 73 6121, příl. G
SMA S	PSV 50	ČSN 73 6121, příl. G
Posyp pro ACO a SMA	PSV dekl. 53, dop. 56	ČSN 73 6121
BBTM	PSV dekl. 48	ČSN 73 6121, příl. F
SMA NH a BBTM NH	PSV 50	ČSN 73 6120
BPÚ	PSV $\geq$ 65	TP 213

Zjištění životnosti PVV konkrétní asfaltové směsi

Dlouhodobé měření PVV

- Nejlépe sledovat po dobu pěti let na zkušebních úsecích
- Spolehlivé, ale časově náročné

Odhad vývoje protismykových vlastností na základě zvolených parametrů

- Odhad na základě měření vlastností textury povrchu vozovky a vlastností použitého kameniva
- Zatím ve stádiu výzkumu

Měření součinitele tření po ohlazení v laboratoři

- Předpověď životnosti PVV v krátkém čase
- Obtížné zhotovení zkušebních těles v laboratoři
- Nevhodné pro některé typy povrchů

AV '23 KONFERENCE ASFALTOVÉ VOZOVKY 2023

Metodika „Zásady pro použití obrušných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností“

Zásady pro použití obrusných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností

- ➔ Navazuje na metodický pokyn z roku 2006
- ➔ Výběr asfaltové směsi pro obrusné vrstvy na základě požadované životnosti protismykových vlastností povrchu vozovky a předpokládaného dopravního zatížení
- ➔ Nové typy asfaltových směsí, povrchových úprav cementobetonových krytů a údržbových technologií
- ➔ Informace o ohladitelnosti kameniva
- ➔ Hodnoty součinitele tření po ohlazení
- ➔ Po dokončení dostupné online zdarma

Zásady pro použití obrusných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností

Úprava: Asfaltový koberec mastixový SMA 11 S

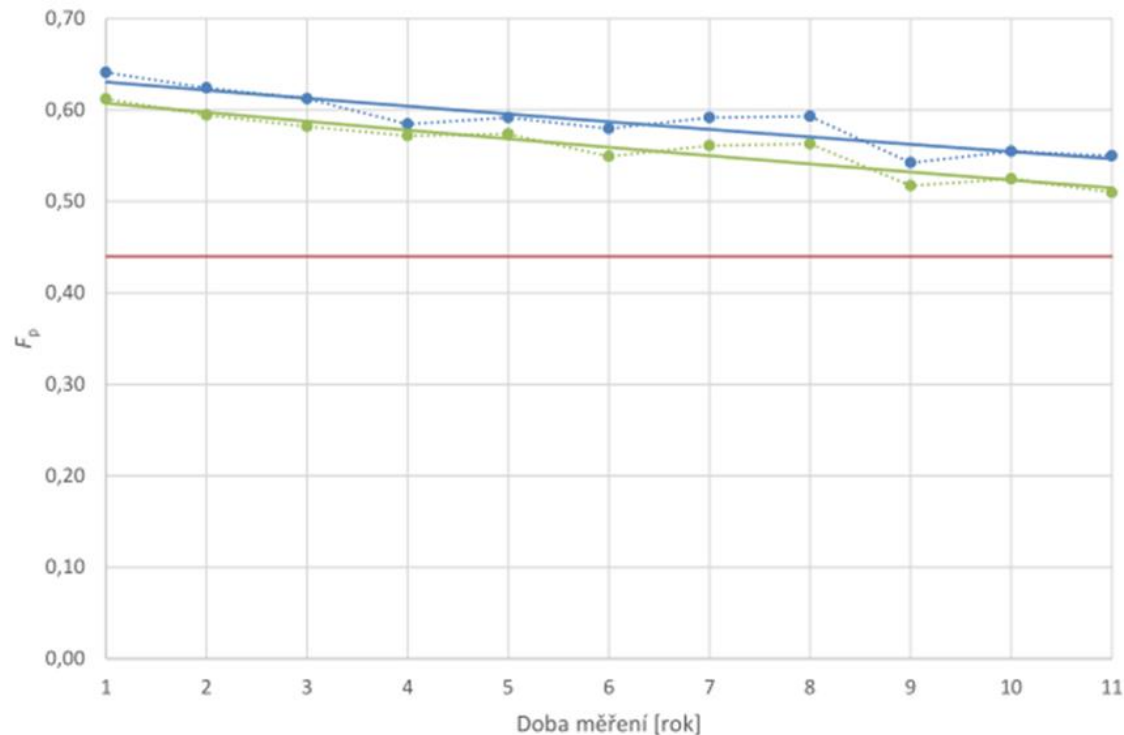
Počet měřených úseků:	32
Průměrná doba měření protismykových vlastností:	6 roků
Maximální doba měření protismykových vlastností:	13 roků
Průměrná intenzita dopravy TNV:	6 853 voz/den
Maximální intenzita dopravy TNV:	18 256 voz/den

Hlavička katalogového listu

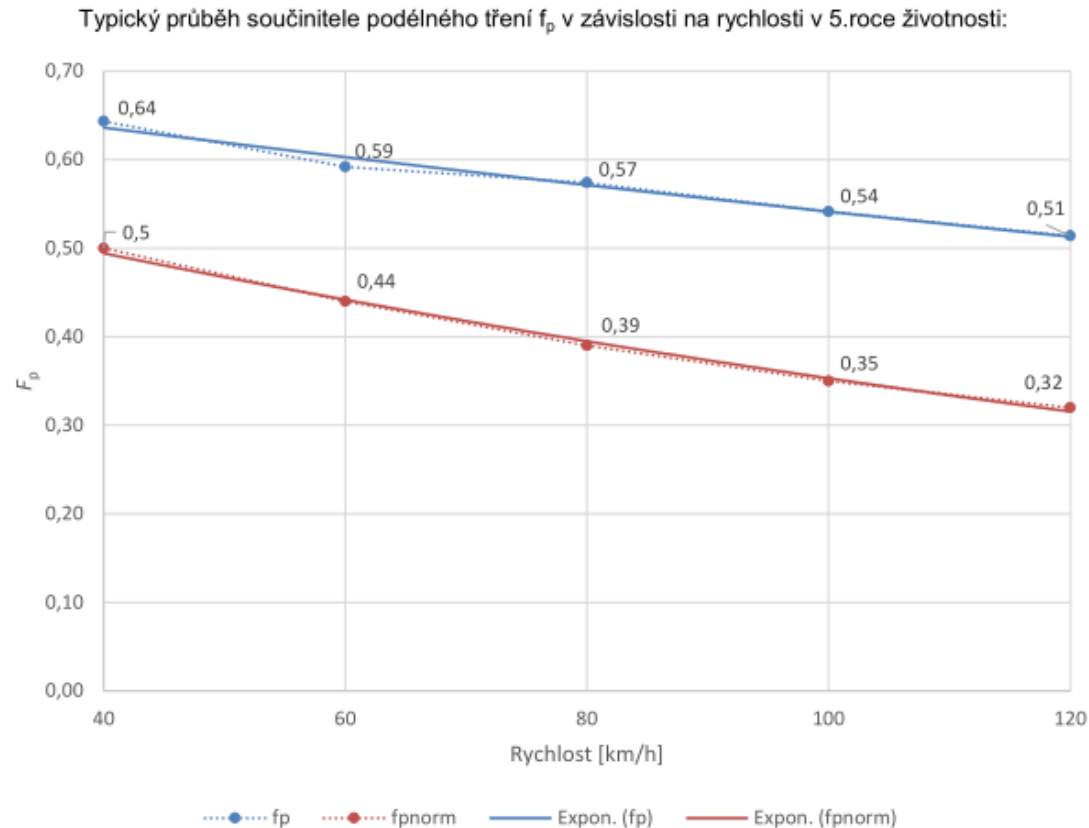
Zásady pro použití obrusných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností

Typická změna součinitele podélného tření f_p v čase pro průměrnou intenzitu dopravy 6853 vozidel/den:

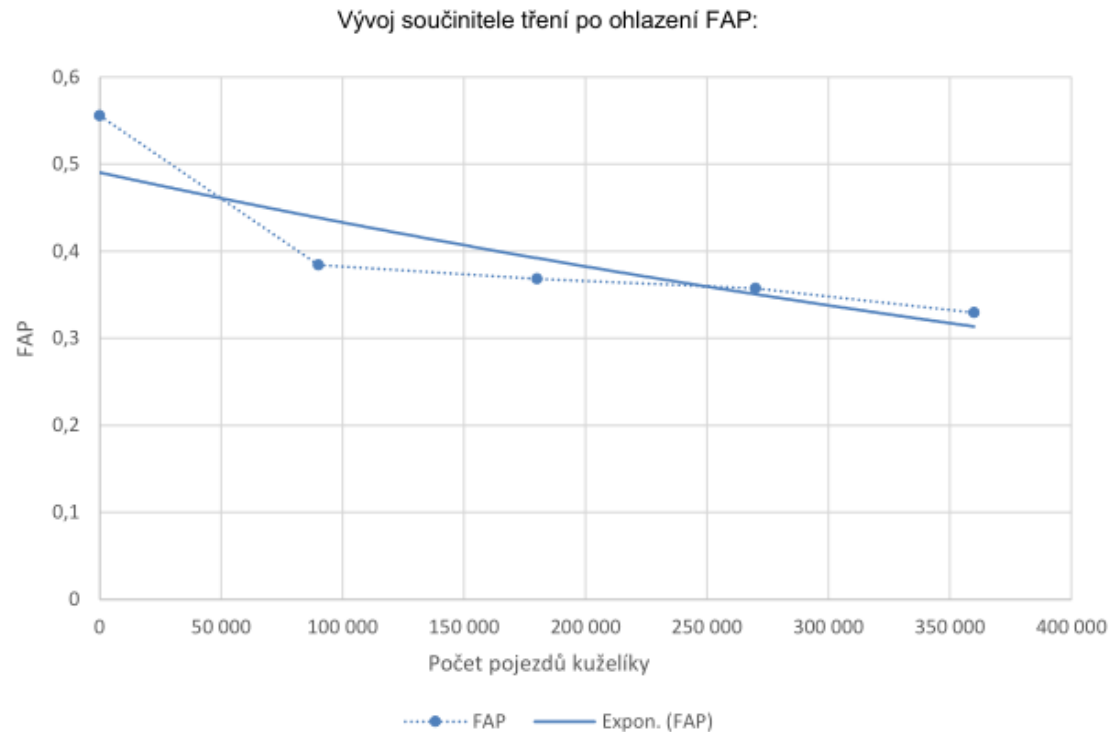
Diagram vývoje průměrného součinitele podélného tření pro určitou intenzitu dopravy

Zásady pro použití obrusných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností

Diagram závislosti průměrného součinitele podélného tření na rychlosti v 5. roce od zhotovení povrchu

Zásady pro použití obrusných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností

Diagram vývoje součinitele tření po ohlazení měřený v laboratoři na vývrtech odebraných z vozovky

AV '23 KONFERENCE ASFALTOVÉ VOZOVKY 2023

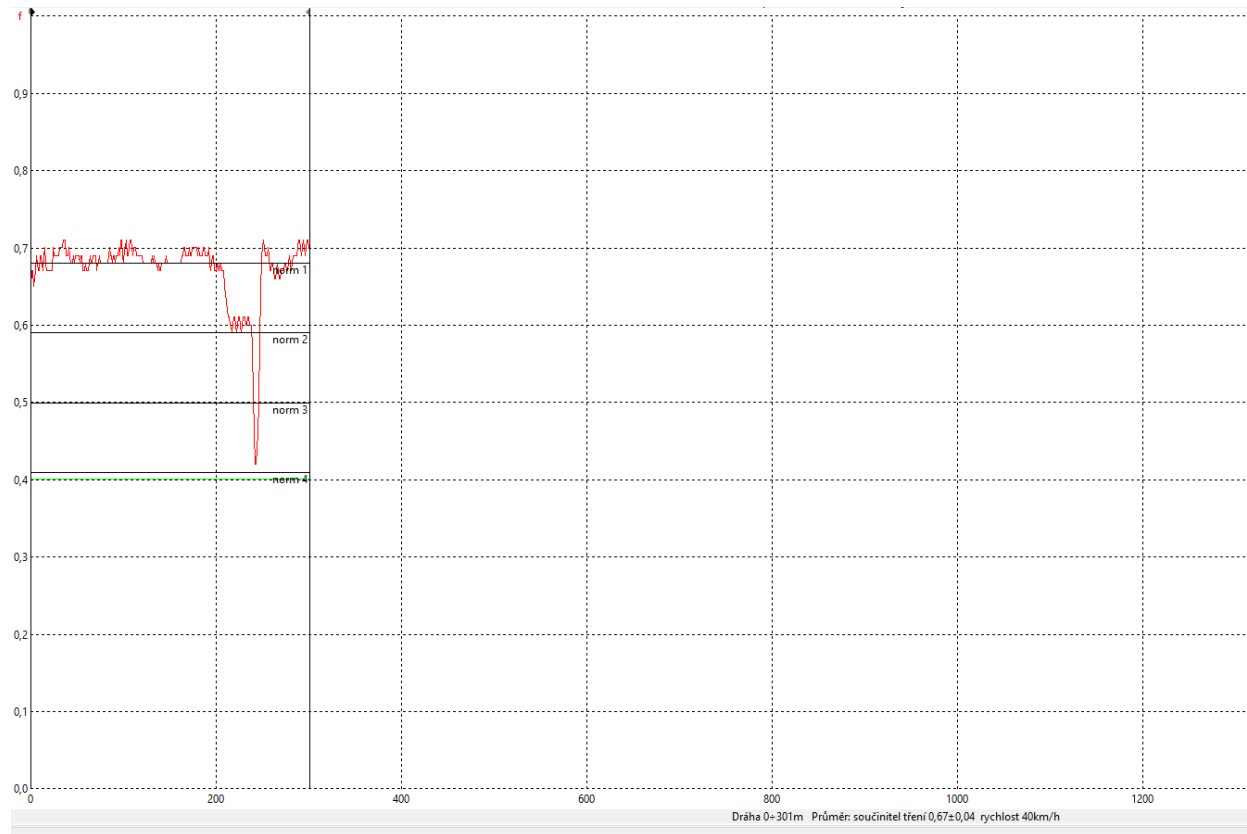
Kvalita nově prováděných bezpečnostních protismykových úprav (BPÚ)

Bezpečnostní protismyková úprava (BPÚ)

- ➔ TP 213 Bezpečnostní protismykové úpravy povrchů vozovek
- ➔ Na místech se zvýšeným rizikem smyku
- ➔ Přejechy pro chodce, křižovatky, směrové oblouky
- ➔ Zvláštní požadavky na kamenivo
- ➔ Přibývají zhotovitelé a klesá kvalita nově provedených BPÚ
- ➔ Někdy dojde dokonce ke zhoršení PVV
- ➔ Není prováděna kontrola podle TP 213

Bezpečnostní protismyková úprava (BPÚ)

Diagram závislosti součinitele podélného tření na ujeté vzdálenosti

AV '23 KONFERENCE ASFALTOVÉ VOZOVKY 2023

Měření před uvedením do provozu

Zásady pro použití obrusných vrstev vozovek z hlediska protismykových vlastností

Povrch vozovky před uvedením do provozu

Měření PVV před uvedením do provozu

- ➔ Povrch je znečištěn stavební technikou
- ➔ Jeho očištění není proveditelné
- ➔ Na vozovce se pohybuje stavební technika a pracovníci
- ➔ Měření probíhá i rychlostí 120 km/h
- ➔ Po uvedení do provozu je povrch rychle očištěn působením pneumatik vozidel
- ➔ Dříve často vyžadováno kvůli předávce stavby
- ➔ Spory mezi investorem a dodavatelem
- ➔ V roce 2015 revize ČSN 73 6177 – nové povrchy lze měřit až 3 měsíce po uvedení do provozu
- ➔ Situace se zlepšila
- ➔ Nyní je měření před uvedením do provozu opět vyžadováno

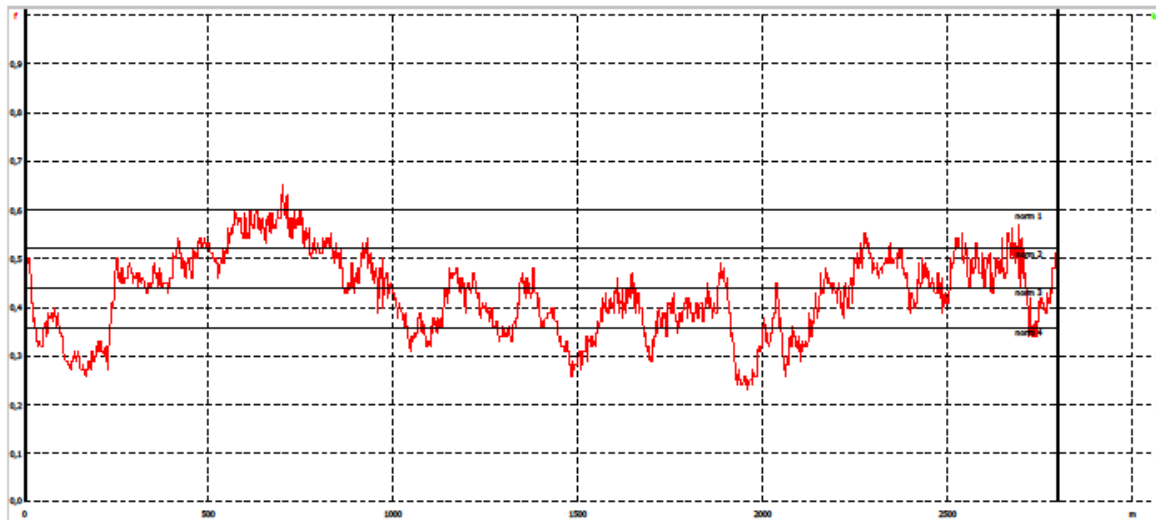
Měření před uvedením do provozu

Měření PVV
Zkušební laboratoř č.193
L. Někula, J. Plachý
Hybešova 36
682 01 Vyskov

Diagram závislosti f_p na ujeté dráze

Měřeno zařízením TRT dne 13. 10. 2013
Oprava na teplotu -0,03

Nový povrch před uvedením do provozu, km 0,000 » 2,8000
povrch SMA podrcený
Zataženo 5°C, vozovka 5°C
podmínky měření nesplňovaly požadavek ČSN 73 6177, čl. 4.1 a 4.2
výsledky měření nelze použít pro přejímku povrchu vozovky

Dráha 0÷2800m Průměr: součinitel tření 0,42±0,08 rychlost 60km/h

Diagram závislosti součinitele podélného tření na ujeté vzdálenosti

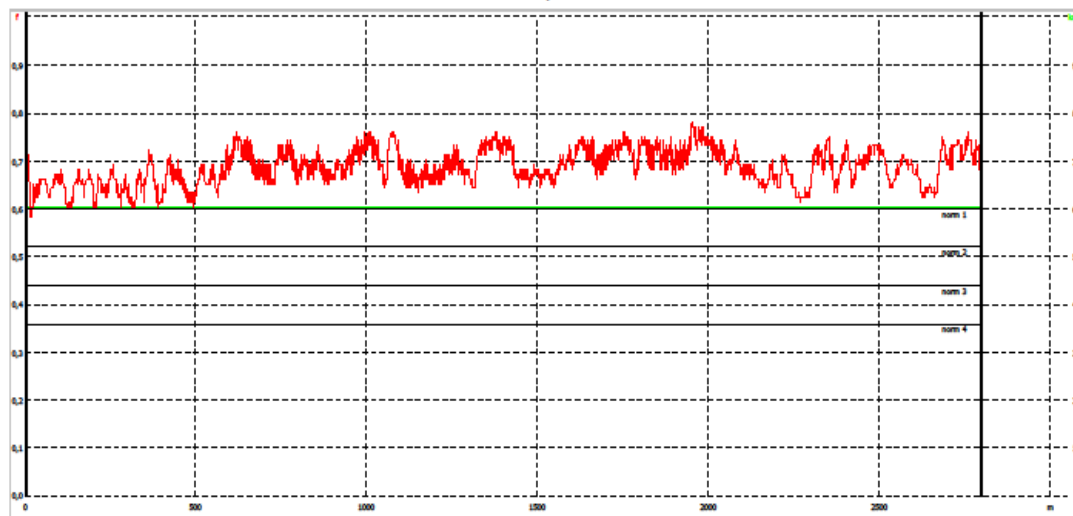
Měření před uvedením do provozu

Měření PVV
Zkušební laboratoř č.193
L. Nekula, J. Placný
Hybešova 36
682 01 Vyskov

Diagram závislosti f_p na ujeté dráze

Měřeno zařízením TRT dne 13. 11. 2013
Oprava na teplotu -0,03

Nový povrch po uvedení do provozu, 1 měsíc provozu: km 0,000 » 2,800
povrch SMA podrcený
Zataženo 5°C, vozovka 5°C

Dráha 0-2800m Průměr: součinitel tření 0,68±0,04 rychlost 60km/h

Hodnocení dle normy ČSN 736177 **klasifikační stupeň 1**

Diagram závislosti součinitele podélného tření na ujeté vzdálenosti

Závěr

- ➔ Nevyhovujícím PVV na konci záruční doby lze zabránit výběrem vhodné ohrusné vrstvy pro očekávané dopravní zatížení
- ➔ Lze využít více způsobů pro výběr
- ➔ Pro výběr vhodné ohrusné vrstvy z již známých asfaltových směsí a povrchových úprav nebo výběr údržbové technologie může sloužit metodika „Zásady pro použití ohrusných vrstev a technologií údržby a oprav povrchů vozovek z hlediska protismykových vlastností“
- ➔ Ani správně nastavené předpisy nemohou fungovat, pokud nejsou dodržovány a postupy v nich uvedené vyžadovány
- ➔ Pro výběr vhodné ohrusné vrstvy z již známých asfaltových směsí a povrchových úprav nebo výběr údržbové technologie může sloužit metodika „Zásady pro použití ohrusných vrstev a technologií údržby a oprav povrchů vozovek z hlediska protismykových vlastností“

Závěr

Národní referenční zařízení TRT

Inovované zařízení TRT